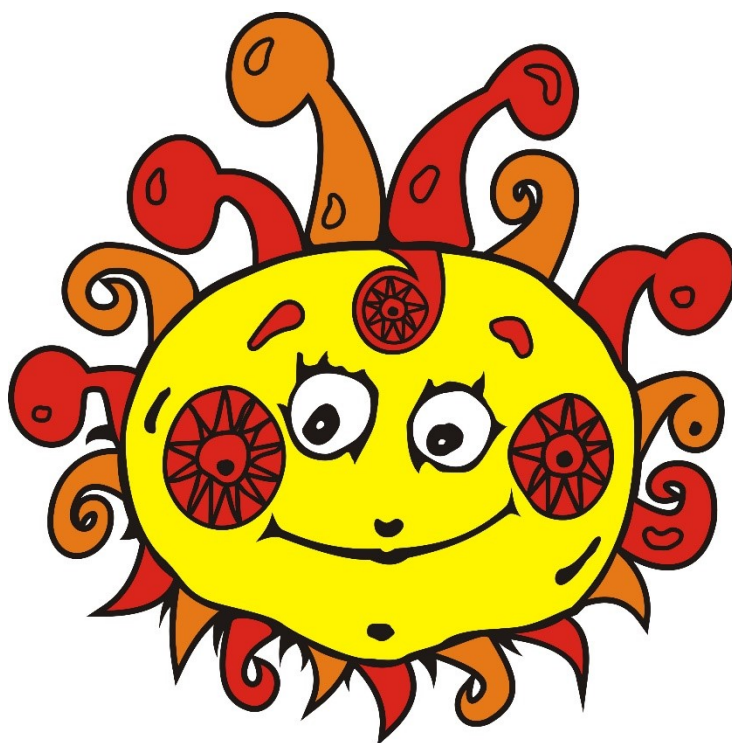

**Masarykova základní škola a Mateřská škola Bohumín
Seifertova 601 okres Karviná, příspěvková organizace**

Školní preventivní strategie 2023–2027

Zodpovědná osoba:	Mgr. Miroslav Rosík, ředitel školy
Složení preventivního týmu:	školní metodik prevence výchovný poradce vedoucí žákovského parlamentu třídní učitelé
Složení školního poradenského pracoviště:	ředitel školy výchovný poradce školní metodik prevence speciální pedagog

Obsah

1. Úvod
2. Popis stávajícího stavu
3. Popis cílových skupin
 - 3.1 žáci
 - 3.2 pedagogové
 - 3.3 zákonní zástupci
4. Pojmy primární prevence
5. Organizační struktura
 - 5.1 Kompetence
 - 5.1.1 Školní metodik prevence
 - 5.1.2 Výchovný poradce
 - 5.1.3 Ředitel školy
 - 5.1.4 Třídní učitelé
 - 5.1.5 Pedagogové a vychovatelé
 - 5.1.6 Odborné instituce
 - 5.1.7 Volnočasové, sportovní a kulturní organizace
 - 5.2 Řešení přestupků
6. Dlouhodobé a střednědobé cíle
 - 6.1 Dlouhodobé cíle
 - 6.2 Střednědobé cíle
 - 6.3 Formy zjišťování potřebných dat
7. Krátkodobé cíle a způsoby jejich plnění – Preventivní program
8. Závěr

1. Úvod

ZŠ je úplnou školou s 1. až 9. ročníkem. Celkový počet žáků na prvním i druhém stupni je cca 500 žáků, v posledních 5 letech je počet víceméně stabilizován, nezaznamenáváme výrazný přírůstek ani úbytek žáků.

Vyučování probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělání ŠKOLA PRO ŽIVOT.

Velmi dobré zkušenosti máme se začleněním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Někteří tito žáci se vzdělávají podle individuálních plánů, někteří s přispěním asistentů pedagogů.

Spolupráce s rodičovskou veřejností se stále rozvíjí a probíhá především formou pohovorů, třídních schůzek a konzultací. Zákonní zástupci jsou o činnosti školy informováni prostřednictvím moderního školního informačního systému Škola Online, třídními učiteli na třídních schůzkách a konzultačních dnech a na webových stránkách školy, kde je také elektronická podoba školního a klasifikačního řádu. Při škole již tradičně pracuje Sdružení rodičů, které se podílí na organizaci akcí pro žáky a rodiče (vánoční koncert, dětský karneval, školní ples, rozloučení s žáky 9. tříd aj.).

Pedagogové I. a II. stupně vzájemně spolupracují na krátkodobých školních projektech. Tradičně se staly např. školy v přírodě s tematickými programy a adaptační pobyty žáků 6. tříd, které mají za úkol stmelení kolektivu a poznání nových učitelů při přechodu na II. stupeň.

Ve škole působí žákovský parlament složený z žáků, kteří zastupují svůj třídní kolektiv (z každé třídy dva žáci) a jehož prostřednictvím se mohou žáci všech tříd II. stupně vyjadřovat k životu školy. Žákovský parlament vyhláší různé soutěže pro třídní kolektivy, navrhuje např. programy na Den Země, Den dětí a další, navrhuje také akce zábavného charakteru, např. různé soutěže nejen sportovního zaměření apod., které mohou posloužit k vzájemnému spřátelení žáků napříč ročníky a třídami.

Ve školní družině jsou děti vedeny k samostatnosti v rámci kolektivu, k vytváření a udržování kvalitních vztahů mezi sebou navzájem, respektování sebe sama a všech dalších osob ve svém životě.

Celková koncepce školy vychází z toho, že ústředním cílem školy je přispět k výchově odpovědného, sociálně tolerantního občana vybaveného základními vědomostmi a hlavně dovednostmi.

2. Popis stávajícího stavu

Naše škola se nachází v centru města a je největší školou v Bohumíně. Sdružuje základní školu s 1. a 2. stupněm, základní školu ve Starém Bohumíně s 1. – 5. ročníkem, dvě mateřské školy a školní družinu, což je celkem více než 500 žáků. Vzhledem k těmto faktům si mnohem více než v jiných školských zařízeních uvědomujeme a zaznamenáváme u některých našich dětí a žáků rizikové chování. Nejčastěji se jedná o špatné vztahy mezi nimi, nedostatek tolerance, záškoláctví, nevhodné stravovací návyky, názory, postoje, výskyt návykových látek, zhoršující se tělesnou kondici, závislosti na digitálních technologiích.

Mezi staršími žáky provádíme dotazníková šetření, jejichž cílem je zmapovat zkušenosti žáků s legálními drogami (alkohol, cigarety, nikotinové sáčky, kratom) i drogami nelegálními (např. marihuana). Výsledky šetření nám ukazují, že většina žáků zkusila pivo víc než jednou, ale někteří je pijí pravidelně, jen o něco méně dětí zkusilo víno a tvrdý alkohol, žáci experimentují s kouřením, v poslední době jde především o nikotinové sáčky či elektronické cigarety, někteří jednotlivci dokonce i s marihuanou. Žáci přiznávají, že je některé drogy lákají a chtěli by je vyzkoušet.

Dalším problémem našich žáků je smysluplné trávení volného času. V diskuzích s žáky zjišťujeme, že na první místo svých hlavních činností ve volném čase kladou chatování na internetu, hraní počítačových her nebo procházky po městě se spolužáky. Obzvláště po návratu po covidové pandemii žáci odpovídají, že pokud sportují, pak jen příležitostně, pokud uvádějí jiné činnosti, tak jde převážně o čtení časopisů nebo poslech hudby. Do této skupiny patří také ti žáci, kteří navštěvovali alespoň jeden zájmový kroužek, ale z různých důvodů už této činnosti zanechali. Jde často o žáky s podprůměrným školním prospěchem vyrůstající v rodinách, kde rodiče a ostatní členové rodiny sami nemají záliby a koníčky (dětem chybí vzor) nebo je z nedostatku času neprovozují. Tito žáci se nudí a v některých případech využívají i malé kontroly ze strany rodičů. Se svými problémy se obracejí na kamarády, kteří je mohou odvádět od aktivit žádoucích k nežádoucím. Aby k tomu nedocházelo, neměl by zůstat volný čas těchto dětí prázdný.

Nárůst výchovných problémů zaznamenáváme zvláště u dětí, které přecházejí z jiných škol. K pohodovému prostředí školy také nijak nepřispívá lhostejnost žáků k nepořádku ve třídách během přestávek. Žáci nejsou k sobě a svým věcem ohleduplní. Někteří žáci si neuvědomují hranice, které ve svém chování nemohou překročit, jsou k sobě drzejší.

Problematickou oblastí jsou vztahy mezi žáky, kdy řevnivost a drobné šarvátky mohou v případě opakování a neřešení směřovat v budoucnu k šikaně. Občas se vyskytují i krádeže. Naši prevenci proto směřujeme ke zlepšení klimatu třídy, zkvalitnění komunikace mezi žákem a učitelem, třídou a učitelem a učitelem a rodiči.

Jak se nám to daří, zjišťujeme prostřednictvím dotazníků, které směřujeme k žákům 4. a 5. ročníku na 1. stupni a všem žákům 2. stupně. S výsledky pak pracují třídní učitelé v třídnických hodinách, diskutují o nich s žáky a snaží se společně s dětmi nacházet vhodné možnosti řešení.

Mnozí naši pedagogové již absolvovali v rámci dalšího vzdělávání různé přednášky zaměřené na prevenci rizikového chování, v této oblasti však neustále cítíme potřebu dalšího vzdělávání. Za nejpotřebnější oblast k prohloubení našich znalostí a dovedností považujeme v současnosti především oblast komunikačních technologií a veškerá rizika spojená s jejich užíváním. Částečně k tomu plánujeme využít dotaci z projektu „OP JAK“.

Ve spolupráci rodiny a školy na úseku prevence není dostatečná informovanost zákonných zástupců o funkci a náplni práce metodika prevence, problematice negativních jevů a jejich prevenci ve škole. Je třeba rodiče více seznamovat s preventivním programem prostřednictvím třídních schůzek, s rizikovými faktory a projevy signalizujícími kouření, projevy šikany a kyberšikany, s fenoménem sociálních sítí a jinými negativními jevy.

Současný stav problematiky vyplývá z pravidelného každoročního monitoringu rizikového chování našich žáků, pozorování, připomínek samotných žáků v třídnických hodinách, v ostatních hodinách předmětů výchovného charakteru, žáků žakovského parlamentu, diskuse

s učiteli a z výsledků dotazníkových šetření. Tyto výstupy budou využity i jako jeden z nástrojů při vlastním hodnocení školy jako součást autoevaluace školy a také při plánování školní strategie a preventivních programů pro následující školní roky.

3. Popis cílových skupin

3.1 Žáci:

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. – 9. ročníku základní školy, se zvláštním přihlédnutím k dětem ze sociálně slabšího a málo podnětného prostředí. Žáci jsou informováni o systému primární prevence ve škole, jsou seznámeni s možností obrátit se na pedagogy v případě řešení problému, využít pomoci školního metodika prevence, výchovného poradce nebo elektronickou schránku důvěry. Využíváme jak specifické primární prevence (aktivity, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků - preventivní prožitkové programy organizované pravidelně v průběhu školního roku), tak i zejména nespecifické primární prevence (aktivity podporující zdravý životní styl, správná organizace volného času, volnočasové aktivity vedoucí k dodržování určitých společenských pravidel, k odpovědnosti za sebe a své jednání – kroužky nejrozličnějšího zaměření od pěveckého sboru až po sportovní kroužky). Společenskovední předměty a výchovy jsou zaměřovány na výchovu ke zdravému životnímu stylu a na rozvoj dovedností, které vedou u dětí k odmítání všech druhů sebedestruktivního chování, projevů agresivity a porušování zákona.

U dětí **mladšího školního věku** je potřeba rozvíjet jejich sociální dovednosti v rámci prevence rizikového chování. Za priority této věkové skupiny považujeme především navozování příznivého klimatu ve třídě, zdůrazňování hodnoty zdraví a osobního bezpečí, informace je třeba postupně přeměňovat v pravidla a návyky. Uvědomujeme si také, že už i děti této věkové kategorie je nutné chránit před hrozbami a riziky virtuálního světa a moderních technologií.

Toto období je vhodné pro začátek cílené prevence proti kouření, alkoholu a jiným drogám. Dítě by si už mělo být vědomo toho, že tělo je jen jeho a může odmítat jakékoli dotyky, které jsou mu nepříjemné.

Během učení různým dovednostem zaměřujeme pozornost na včasné odhalování specifických poruch učení. Důraz je kladen na spolupráci se zákonnými zástupci.

Ve **starším školním věku** jsou prioritami výchova k odpovědnosti za zdraví své i ostatních, správná životospráva (upozornění na poruchy příjmu potravy – mentální anorexie, bulimie, obezita) a také pozitivní klima ve třídě a jeho upevnování organizováním výletů, exkurzí, ŠvP a jinými i krátkodobými aktivitami. Cílem je rozvíjení psychosociálních dovedností a vedení k samostatnosti a sebedůvěře. S problematikou zákonů a s právním vědomím jsou žáci 8. a 9. tř. seznamováni na samostatných besedách.

Vzhledem k tomu, že k naší škole patří rovněž dvě **mateřské školy**, je třeba si uvědomit, že prevenci je nutno se věnovat už v tak útlém věku dětí a vést k tomu učitelky MŠ. Z hlediska prevence je důležité uspokojovat citové potřeby dětí, vštěpovat jim, že zdraví je důležitá hodnota a že je správné je chránit, a vhodnou formou je upozorňovat na to, že okolní svět skrývá jistá nebezpečí (zápalky, ostré předměty, alkoholické nápoje, léky) a naučit je vyhýbat se jim.

3.2 Pedagogové:

U pedagogů je další vzdělávání zaměřeno na jednotlivce i celý tým, s přihlédnutím k začínajícím pedagogům. Někteří naši pedagogové absolvovali školení na témata jako jsou např. syndrom vyhoření, jak zvládat u žáků projevy agresivity, příp. šikanu, jak zlepšovat klima třídy i školy, jak se zachovat v problémových situacích, jak minimalizovat rizika při přestupu dětí z MŠ na ZŠ, jakým hrozbám a rizikům je nutné čelit ve virtuálním světě. Rizika internetu a komunikačních technologií vnímají nyní naši pedagogové jako jedno z nejdůležitějších oblastí preventivního působení na žáky. Naši učitelé pociťují především potřebu zvyšovat své kompetence při řešení problematiky kyberšikany, sociálních sítí a netolismu a další vzdělávání budeme zaměřovat právě na tuto oblast. Další vzdělávací aktivity pak budou směřovány k pracovníkům, kteří zajišťují činnost školního poradenského pracoviště – výchovný poradce, metodik prevence, speciální pedagog.

3.3 Zákonní zástupci:

Do systému je velmi důležité zapojovat zákonné zástupce. Účastní se organizování a zajišťování průběhu některých větších akcí. Zákonní zástupci jsou učiteli pravidelně informováni prostřednictvím konzultací a schůzek o klimatu školy. Třídní učitelé projednávají situaci a hledají se zákonnými zástupci řešení při výskytu nežádoucího rizikového chování. Pokud vznikne u žáka závažnější problém, ředitel školy stanovuje nejbližší možný termín jednání výchovné komise. Tehdy zákonný zástupce napomáhá řešení situace. Spolupráce se zákonnými zástupci je pravidelná, jsou informováni o výchovně vzdělávací práci školy a seznámeni s náplní činnosti školního metodika prevence. Je jim nabídnuta spolupráce při výskytu a řešení projevů rizikového chování žáků a rovněž možnost pomoci a konzultací.

4. Pojmy primární prevence

„**Primární prevenci** členíme na tzv. nescifickou a specifickou primární prevenci. Specifickou primární prevenci dále členíme na všeobecnou, selektivní a indikovanou primární prevenci.

Do **nescifické primární prevence** řadíme aktivity, které nemají přímou souvislost s rizikovým chováním, a aktivity, které napomáhají snižovat riziko vzniku a rozvoje rizikového chování, prostřednictvím lepšího využívání volného času. Patří sem např. zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání (MŠMT, 2005, Černý, 2010).

Za **specifickou primární prevencí** rizikového chování považujeme takové aktivity a programy, které jsou úzce zaměřeny na některou z konkrétních forem rizikového chování.

Programy a aktivity specifické primární prevence jsou zaměřeny na jasně definovanou cílovou skupinu, u které se vyskytuje nebezpečí rizikového chování. Snahou je působit selektivně, specificky. Programy specifické primární prevence jsou všechny takové programy, které by neexistovaly, kdyby neexistoval problém rizikových projevů chování (MŠMT, 2009).

Specifickou prevencí dále členíme do tří úrovní. Tyto úrovně jsou vydefinovány v závislosti na tom, jaká je intenzita programu, jaké prostředky a nástroje program využívá, na jaké úrovni zapojení je cílová skupina atd. Obecně platí, že čím větší je hloubka a intenzita programu, tím více využívá různých speciálně pedagogických, psychologických a psychoterapeutických technik a postupů.

Všeobecná primární prevence je zaměřena na běžnou populaci dětí a mládeže bez rozdělování na méně či více rizikové skupiny.

Selektivní primární prevence se zaměřuje na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory pro vznik a vývoj různých forem rizikového chování, tj. jsou více ohrožené (např. zvýšeně vystavené působení rizikových faktorů) než jiné skupiny populace.

Indikovaná primární prevence se zaměřuje na jedince, kteří jsou vystaveni působení výrazně rizikových faktorů, případně u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování. Snahou je podchytit problém co nejdříve, správně posoudit a vyhodnotit potřebnost specifických intervencí a neprodleně tyto intervence zahájit.“

Autor: PhDr. Monika Nevoralová, srpen 2011, internetový zdroj ve zkrácené verzi:

<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/377/3073/Rozdeleni-primarni-prevence>

5. Organizační struktura

5.1 Kompetence

5.1.1 Školní metodik prevence – metodicky vede a koordinuje prevenci na škole.

Funkční náplň metodika prevence:

- a. je koordinátorem preventivních aktivit (prožitkových programů)
- b. organizuje a realizuje besedy, přednášky pro žáky (minimálně 2x ročně), organizuje adaptační pobyty (ve spolupráci s výchovnou poradkyní)
- c. poskytuje konzultace, má přesně stanovené konzultační hodiny pro žáky a pro zákonné zástupce; v případě potřeby konzultuje v rodinném prostředí žáka

- d. řeší problémy ve spolupráci s výchovným poradcem, zástupcem a ředitelem školy
- e. dále se vzdělává a sebevzdělává – např. časopis Prevence, odborné publikace, přednášky, besedy
- f. dokumentace – tvoří PP (Preventivní program), ŠPS (Školní preventivní strategii) a podává na závěrečné poradě hodnocení za uplynulý školní rok, zpracovává dosažené výsledky
- g. napomáhá učitelům se zpracováním potřebné dokumentace, individuálního plánu apod.
- h. zajišťuje odborné materiály určené pro preventivní aktivity žáků nebo pro pedagogické pracovníky – filmy, články, literatura
- i. spolupracuje s organizacemi či institucemi zabývajícími se preventivními aktivitami.

5.1.2 Výchovný poradce – intenzivně spolupracuje na realizaci preventivních aktivit, spravuje veškeré dokumenty týkající se individuálních potřeb žáka, napomáhá řešení osobních a výchovných problémů, pečuje o žáky se specifickými poruchami učení, o nadané žáky, provádí individuální pohovory a je účasten výchovně vzdělávacích komisí, poskytuje poradenskou činnost pro zákonné zástupce, má přehled o evidenci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole, navrhuje řešení konfliktních situací.

5.1.3 Ředitel školy – vytváří materiální, personální, časové podmínky pro realizaci preventivních aktivit, svolává jednání výchovných komisí, poskytuje poradenskou činnost pro zákonné zástupce, žáky, učitele.

5.1.4 Třídní učitelé – spolupracují na realizaci preventivních aktivit, sledují případný výskyt rizikového chování žáků, spolupracují se školním metodikem prevence a výchovným poradcem.

5.1.5 Pedagogové a vychovatelé – spolupracují na realizaci preventivních aktivit.

5.1.6 Odborné instituce – spolupracují na realizaci preventivních aktivit.

5.1.7 Volnočasové, sport. a kulturní organizace – spolupracují na volnočasových aktivitách.

5.2 Řešení přestupků

Pokud na škole zjistíme některé negativní jevy, bude postupováno podle školního a klasifikačního řádu či podle směrnic MŠMT. Řešení přestupku se budou účastnit i zákonní zástupci dítěte, případně další subjekty (policie, lékař nebo orgány sociálně právní ochrany dítěte). Je sledováno i další rizikové chování – šikana, vandalismus, brutalita, krádež atd. Při jejich zjištění jsou navržena cílená opatření.

V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením:

ze strany školy

- individuální pohovor s žákem, který zajistí třídní učitel, popřípadě vyučující, který na problém upozornil nebo ho zjistil, výchovný poradce, který celou činnost koordinuje, školní metodik prevence
- výsledky šetření je nutné bezodkladně nahlásit řediteli školy a svolat jednání se zákonnými zástupci na úrovni výchovné komise
- doporučení kontaktu s odborníky

za pomoci přizvaných

- s místně příslušnou PPP a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči
- v resortu sociální péče – v případě nezájmu zákonných zástupců upozornění sociálního odboru, oddělení péče o dítě
- případně s občanským sdružením specializujícími se na prevenci a řešení vztahových problémů
- oznámení Policii ČR

zveřejnění informací k dané problematice

- umístění na webové stránky školy
- prostřednictvím moderního školního informačního systému Škola Online

6. Dlouhodobé a střednědobé cíle

6.1 Dlouhodobé cíle:

- zlepšování sociálního klimatu oddělení a tříd, podpora zdravého klimatu oddělení a třídy, snížení agresivních projevů a vulgarity mezi dětmi a žáky
- systematické vedení ke zdravému životnímu stylu, bezpečnosti a ochraně zdraví, důsledné trvání na dodržování stanovených pravidel daných školním a vnitřním řádem a pravidel slušného chování
- omezení úmyslného a účelového zameškávání školního vyučování žáky
- sledování novodobých projevů souvisejících s riziky virtuální komunikace a potírání kyberšikany
- zvýšené zapojení všech do aktivit primární prevence

6.2 Střednědobé cíle:

pedagogové – vedení třídnických hodin, stanovení čitelných pravidel chování, práce třídního učitele s kolektivem a řešení konfliktních situací mezi dětmi, podpora přátelských vztahů, soudržnosti a spolupráce v kolektivech, vedení k toleranci, komunikace učitel – žák, důslednost

a neústupnost v případě agresivních a vulgárních projevů; sledování docházky a včasné řešení absencí, vnímání záškoláctví jako asociálního chování a zmírňování jeho stavu

zákonní zástupci – prohlubování spolupráce v oblasti problematiky šikany a jiných forem agresivního chování, dodržování pravidel slušného chování po vyučování v domácím prostředí; včasné omlouvání ve škole, pravidelná kontrola školní práce; vytvoření podnětného rodinného prostředí

spolupráce s okolím – zprostředkování besed s odborníky zaměřených na vztahy kolektivu, komunikaci a šikany; spolupráce s PPP v případě potřeby intervence a při naplnění skutkové podstaty některého z trestných činů spolupráce s Policií ČR; v případě ohrožení zdraví a bezpečí dítěte součinnost s orgánem sociálně – právní ochrany dětí

žáci – **podpora** jedince skupinou, podpora a rozvoj sebepoznání, zdravého sebevědomí a sebeúcty, sebeprosazování, ale také vzájemného porozumění a posilování schopnosti předcházení a zvládnutí konfliktních a jiných náročných situací, rozvoj komunikačních dovedností v interakci s učiteli, zákonnými zástupci i cizími lidmi; dodržování domluvených pravidel nejen ve vyučování, o přestávkách, ale i na mimoškolních akcích; omezení problémů s učením

6.3 Formy zjišťování potřebných dat

Ke zjištění aktuálního stavu sociálně negativních jevů ve škole je využívána forma dotazníková. S ohledem na průběh celého školního roku a předem naplánované aktivity různého zaměření se jeví 4. čtvrtletí školního roku jako vhodné období pro sestavení, realizaci a následné vyhodnocení těchto dotazníků.

Využívání jiných metod, jak zjistit aktuální stav klimatu na škole nebo ve třídě:

- a) Každá třída na škole má svého třídního učitele, který si dle svého uvážení vede 1x za měsíc třídnickou hodinu. Tato třídnická hodina není zahrnuta do rozvrhu hodin. Výhodou třídnických hodin je možnost rozebrat problém, který je v daném čase v dané skupině právě aktuální, nevýhodou je bezesporu, že tento druh vyučovací hodiny není povinný. Ale v tomto případě záleží na taktu a autoritě třídního učitele, aby vzbudil v žácích zájem a zodpovědnost být účasten třídnické hodiny.
- b) Fungující školní parlament a žáci v něm mají také možnost hodnotit klima třídy potažmo klima ve škole. Na vedoucím učiteli parlamentu poté je, zda zjištěné informace postoupí vedení školy nebo se o nich zmíní na poradě.
- c) Minimálně 4x se během školního roku pedagogové scházejí na pedagogických radách. Smyslem porad není pouze hodnotit třídní kolektivy z hlediska prospěchu a absence, ale je zde také dána možnost vyjádřit se k chování jednotlivých žáků, případně skupin. Zde se mohou i na „velké“ škole učitelé II. stupně nepřímo dovědět, jaká situace panuje ve třídách na I. stupni a naopak.

Zásadní je možnost domluvit se na jednotném přístupu k žákům napříč ročníky a samozřejmě dostatek času k prodiskutování uvedené problematiky.

- d) Ředitel školy a zástupce mají ve své funkční náplni hospitace ve vyučovacích hodinách ve třídách. Děje se tak průběžně, a i během těch 45 minut lze někdy na základě dlouholetých zkušeností zachytit ve třídě nějaký problém, nestandardní situaci apod. Hodnoceny jsou nejen učební metody učitele, ale také atmosféra třídního kolektivu, průběh skupinové práce, dominance ve skupině a další. Po hodině, která je hospitovaná, následuje rozbor této konkrétní hodiny a je sepsán záznam.

7. Krátkodobé cíle a způsoby jejich plnění – Preventivní program

Součástí školní preventivní strategie je Preventivní program (viz str. 50), který se vypracovává a aktualizuje každý školní rok a reaguje tak na aktuální potřeby školy a navrhuje krátkodobé cíle a způsoby jejich plnění.

8. Závěr

V roce 2027 proběhne vyhodnocení ŠPS. O programu vede školní metodik prevence průběžně záznamy, s jejichž výsledky seznamuje vedení školy, členy školního poradenského pracoviště a ostatní pedagogické pracovníky a zákonné zástupce žáků. Po analýze výskytu řešených případů rizikového chování žáků ve škole bude vypracována závěrečná zpráva. Dále bude provedeno hodnocení pedagogů formou dotazníkového šetření, tímto šetřením bude měřena efektivita primární prevence na škole. Výsledky vyhodnocení ŠPS budou sloužit jako podklady k tvorbě následné ŠPS a k evaluaci ŠVP.

Preventivní program

Záměry

Pedagogičtí pracovníci budou cíleně působit na rozvoj sociálních dovedností dětí prostřednictvím různých motivačních aktivit a dotazníků. Mezi tyto dovednosti patří naslouchání, relaxace, sebepoznání, sebedůvěra, verbální a nonverbální komunikace, kooperace, empatie, interakce, soutěžení, rozhodování a řešení konfliktů. Budeme usilovat o celkové zlepšení klimatu na škole (na základě evaluace dotazníkového šetření – viz zpráva „Míra výskytu vybraných rizikových aktivit, impulzivita a hraní digitálních her u žáků druhého stupně základního vzdělávání na Masarykově ZŠ a MŠ, Seifertova 601, Bohumín“).

- Na I. stupni se budeme už od 1. tříd snažit o budování pozitivních vztahů mezi dětmi jako základu pro prevenci nevhodného vzájemného chování, příp. šikany a kyberšikany, a to pro tyto děti přirozenou formou povídání a her.
- Žáci 6. tříd se na začátku školního roku zúčastní ozdravného pobytu – školy v přírodě s adaptačním programem. Zde budou mít třídní učitelé možnost lépe poznat nové kolektivy a působit na jejich stmelení.
- Žáci všech ročníků II. stupně budou dle aktuálních potřeb a nabídky absolvovat besedy s různými aktivitami a úkoly zaměřené především se zkvalitnění vztahů v jednotlivých kolektivech a prevenci šikany a osvojit si účinné způsoby, jak předcházet kyberšikaně.
- S tematickými besedami budeme vstupovat do tříd I. i II. stupně podle konkrétní tematiky.
- Práce žákovského parlamentu bude prolínat celým školním rokem a budou do ní zapojeni prostřednictvím svých zástupců žáci školy různými školními i mimoškolními aktivitami.
- Budeme rozvíjet možnosti charitativní činnosti ve spolupráci s žákovským parlamentem.
- I nadále stejně jako v minulých letech využijeme osvědčené programy externích spolupracovníků
- Podle možností zajistíme besedy s externími pracovníky jako jsou: Policie ČR, Městské policie Bohumín, MP Education, Nebuď obětí, Diecézní centrum pro mládež Stará Ves nad Ondřejnicí, ACET, PPPP Bílovec, apod.
- Využijeme elektronickou schránku důvěry prostřednictvím www.nntb.cz

Začlenění primární prevence do práce školy

a) Na I. stupni budou zařazena (formou prožitkových her a technik) tato témata:

- klima tříd, vztahy mezi spolužáky, prevence šikany
- hygienické zásady a návyky
- správná životospráva
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- vhodné využívání volného času
- problematika alkoholu a kouření

- bezpečnost v dopravě
- bezpečné používání IT, internetu, sociálních sítí
- předcházení závislosti na digitálních technologiích
- předcházení školní neúspěšnosti

Jednotlivá témata jsou začleněna do tematických plánů vhodných předmětů – prvouka, čtení, třídnické chvílky, ve čtvrtých a pátých třídách do přírodovědy, vlastivědy, čtení a třídnických hodin. V tematických plánech je pasáž nazvaná – výchova ke zdraví. Garanty jsou vedoucí metodických orgánů 1.- 5. ročníku.

Učitelé prvního stupně věnují na základě tematických celků této problematice co největší prostor, protože jsou si vědomi možnosti ovlivnit správné rozhodování žáků. Reakce na podněty, které se vyskytnou v průběhu každého dne, je pro ně samozřejmostí a jsou si vědomi nutnosti spolupráce.

b) Na II. stupni budou zařazena tato témata:

- závislosti obecně
- základní informace o drogách a AIDS
- účinek drog na lidský organismus po stránce fyziologické se zvláštním zřetelem na následky kouření a alkoholismu mladistvých
- seznámení se základními předpisy a postihy souvisejícími s výrobou, držením a užíváním drog u mladistvých
- informace o střediscích a linkách pomoci pro narkomany, AIDS help line, linka důvěry...
- seznámení s příznaky začínající závislosti u kamarádů a spolužáků, řešení situace – kamarád, spolužák bere drogy – je závislý
- zaměření na hodnotovou orientaci adolescentů
- rozvoj komunikace, kooperace a spolupráce
- posílení sebevědomí, pozitivní motivace
- klima třídy – vztahy mezi žáky – problematika šikany, základní informace
- koncepce modelových situací, dotazníků, sociálních her s ohledem na věk dětí, prožitky a místo, kde žijí
- důraz na prevenci závislosti na mobilních technologiích a sociálních sítích
- **cíl** – naučit děti schopnosti odmítnutí drogy či protizákonného jednání, předcházet apatii, asociálnímu chování, zdůrazňovat humanismus.

Na II. stupni je problematika negativních projevů chování a daná témata rozpracovány prakticky do všech tematických plánů. Za plnění preventivního programu a jednotlivých úkolů, které z něj vyplývají, odpovídají vedoucí metodických orgánů na škole a metodik prevence. Nosnými předměty, ve kterých je problematice negativních projevů chování věnována největší pozornost, jsou výchovy – občanská výchova a výchova ke zdraví, kde je problematika nejvíce rozpracována.

Učitelé II. stupně se neformálně setkávají poměrně často a řeší většinu problémů okamžitě, v případě potřeby jsou schopni operativně vytvářet pracovní skupiny z těch pedagogů, kteří mají k danému problému co říci. Celý kolektiv má možnost vyjádřit se k závažnému problému na pedagogické radě. Informovanost je poměrně dobrá, snažíme se okamžitě reagovat na stávající situaci a takto předcházet větším problémům. Jednotné působení všech pedagogických pracovníků i vedení školy se jeví jako optimální, ale neustále na něm pracujeme.

Naplňováním programu primární prevence chceme pozitivně ovlivňovat postoje a chování našich žáků a přispět tak ke snížení počtu kázeňských opatření a výchovných problémů, jako je např. neomluvená absence, špatná pracovní morálka a hrubá nekázeň ve vyučování, různé způsoby porušování školního řádu. Tyto problémy jsou řešeny podle závažnosti třídním učitelem nebo výchovnou komisí. Pozitivně působíme na žáky udělováním pochval.

Zvláštní pozornost a individuální přístup je věnován žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ať už s vývojovou poruchou učení a chování, mentálním, sluchovým či tělesným postižením.

c) Zajištění možnosti dalšího vzdělávání pedagogů:

- pedagogičtí pracovníci se účastní vzdělávacích akcí zaměřených na problematiku prevence podle aktuálních potřeb a nabídky
- vedení školy v plné míře podporuje možnosti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na zneužívání návykových látek, poruchy příjmu potravy a bezpečné užívání internetu
- metodik prevence spolupracuje s krajským i okresním metodikem prevence a zúčastňuje se různých vzdělávacích akcí pro metodiky prevence a akcí zaměřených na primární prevenci dle průběžné nabídky
- metodik prevence (dle možností i výchovný poradce) se účastní krajské konference k prevenci rizikového chování dětí a mládeže pořádané Moravskoslezským krajem

Přehled akcí

▪ Halloweenská stezka	říjen	Žákovský parlament + žáci 1. stupně
▪ Vánoční koncert	prosinec	ped. I. st., II. st.
▪ Vánoční stezka	prosinec	Žákovský parlament + žáci 1. stupně
▪ Lyžařský výcvik	únor	ZŘŠ + učitelé TV
▪ Dopravní výchova	duben	p. uč. Palonci
▪ Den dětí	červen	ŘŠ, všichni, SR

Besedy pro žáky:

témata – podle aktuálních potřeb s ohledem na věk žáků a nabídku externích spolupracovníků dle dohody ŠMP

např.:

- tolerance, vztahy v kolektivu vč. minimalizace xenofobie a rasismu
- šikana, jak ji rozpoznat a jak jí zabránit
- nebezpečí kyberprostoru vč. kyberšikany
- beseda s Policií ČR – trestní odpovědnost, kriminalita mládeže, následky šikany apod. (8. a 9. roč.)
- beseda s pracovníky Policie ČR, popř. s pracovníky Městské policie – právní vědomí a zodpovědnost (příp. návštěva služebny)
- beseda s Policií ČR– dodržování dopravních předpisů
- beseda s Policií ČR – protidrogová prevence
- zdravý životní styl, volný čas
- poruchy příjmu potravy
- sexuální tematika vč. sexuálně přenosných chorob
- HIV, AIDS
- život v závislostech, drogy, ale i závislost na mobilu a sociálních sítích
- společenské chování – etiketa
- ochrana člověka v mimořádných situacích
- poskytování první pomoci
- požární ochrana
- bezpečnost v dopravě
- Den Země – zodpovědnost k životnímu prostředí

Besedy a informace (přednášky) pro zákonné zástupce: témata – výběr podle aktuálních potřeb, např.:

- prevence a řešení výukových a výchovných obtíží
- šikana, jak ji rozpoznat a jak jí zabránit
- problematika sociálních sítí, kyberšikana
- předcházení závislosti na mobilu a sociálních sítích
- protidrogová prevence
- dodržování dopravních předpisů
- poruchy příjmu potravy
- posilování duševní odolnosti vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům

Zákonným zástupcům budou prostřednictvím systému Školy Online zasílány aktuální odkazy, kde mohou nalézt informace vztahující se k prevenci rizikového chování dětí a mládeže. Připravujeme pro zákonné zástupce našich žáků přednášku týkající se rizikového chování dětí a mládeže.

Předávání informací pedagogickým pracovníkům:

T.: pedagogické a provozní porady

ŠMP

Časový harmonogram:

Září

Aktualizace dokumentace (ŠPS, PP, souhlasy rodičů)

ŠMP

Seznámení pedagogického sboru s PP a ŠPS

ŠMP, všichni

ŠvP s adaptačním programem

6. tř., TU

OČMU, POKOS

TU

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. tříd

Říjen

Ustanovení žákovského parlamentu – plán činnosti

ved. ŽP, ŠMP

Účast na krajské konferenci k prevenci rizikového chování dětí a mládeže pořádané MSK

ŠMP, VP

Mapování klimatu ve třídách – vztahy, klima tříd, prevence šikany

ŠMP, TU

Podzimní projektový den – besedy, OČMU, POKOS, atd.

ŠMP, TU

Veletrh sociálních služeb /8. a 9. ročník/

TU

72 hodin – projektový den /6. až 8. ročník/

TU+ ŽP

Zážitkový vzdělávací program pro žáky 7. ročníku

TU

Zážitkový program pro členy žákovského parlamentu

p. uč. Ptáková, Mudrová

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. ročníku

Listopad

Třídní schůzky – aktuální problematika

TU

Třídnické hodiny – vztahy, klima

TU

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. ročníku

Prosinec

Beseda PČR – Trestní odpovědnost /8. a 9. ročník/

ŠMP, VP, TU

OČMU, POKOS

TU

Zážitkový vzdělávací program pro žáky 7. ročníku

TU

Leden

Beseda PČR - Tvoje cesta onlinem /6. ročník/

ŠMP, VP, TU

Beseda PČR – Tvoje cesta /1. -3. ročník/

ŠMP, VP, TU

Třídní schůzky – informace rodičům

ŠMP, TU

Beseda – Učím se /5. ročník/

ŠMP, VP, TU

Beseda – Učíme se učit /9. ročník/

ŠMP, VP, TU

Beseda – Čas proměn /6. ročník/

ŠMP, VP, TU

Beseda – Na startu mužnosti /6. ročník/

ŠMP, VP, TU

Řidičský průkaz internetového surfaře /7. ročník/

ŠMP, VP, TU

OČMU, POKOS

TU

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. ročníku

Únor

LVVZ

ZŘŠ II. st., učitelé TV

Řidičský průkaz internetového surfaře /5. a 8. ročník/

ŠMP, TU

Jsi on line /4. ročník/

ŠMP, TU

Nejsi sám /2. a 3. ročník/

ŠMP, TU

Dospívám aneb život plný změn/7. ročník/

ŠMP, VP, TU

Na startu mužnosti /7. ročník/

ŠMP, VP, TU

Klíč ke vztahům /8. ročník/

ŠMP, VP, TU

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. roč.

Zážitkový vzdělávací program pro žáky 7. ročníku

TU

Březen

Projektový den – besedy, OČMU, POKOS, atd.

ŠMP, TU

Nestresuj /7. ročník/

ŠMP, VP, TU

DVPP – Rizika internetu a komunikačních technologií

všichni ped. prac.

Bát, nebát / 8. ročník/

ŠMP, VP, TU

Klíč ke vztahům /8. ročník/

ŠMP, VP, TU

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. roč.

Velikonoční příběh /1. ročník/

vyuč. 1. roč.

Beseda pro zák. zástupce – Rizikové chování dětí

ŠMP, TU

Duben

Bezpečnost v dopravě, dopravní soutěž

p. uč. Palonci, ŠMP

Třídní schůzky

TU, ŠMP

Projektový den – Den vzdělanosti

TU

Projektový den – Den Země

TU, ŽP, všichni

Zážitkový vzdělávací program pro žáky 7. ročníku

TU

Projekt Kočičí zahrada

vyuč. 2. roč.

Květen

Mapování vývoje klimatu tříd

ŠMP, TU

Bát, nebát/8. ročník/

ŠMP, VP, TU

Být fit /8. ročník/

ŠMP, VP, TU

Tak to nechceš /9. ročník/

ŠMP, VP, TU

Projekt Kočičí zahrada/2. ročník/

vyuč. 2. roč.

Červen

Den dětí

ŽP, všichni

OČMU, POKOS

TU

Exkurze tříd, školní výlety

TU

Monitoring výskytu případů rizikového chování u našich žáků

ŠMP, TU

Aktivity školy, zájmové útvary, prezentace školy na veřejnosti:

Lyžařský výcvik:	pro II. stupeň – únor 2024
Adaptační pobyt žáků v přírodě:	6. ročník – září 2023 - Horní Lomná
Akce školy (pro veřejnost):	Vánoční koncert – prosinec 2023 Školní akademie – květen 2024 Rozloučení s žáky 9. ročníků – červen 2024
Zájmové útvary:	Doučování z M, Doučování z ČJ, Sborový zpěv, Těšíme se do školy, Pansofický klub, Volejbal, Šachy do škol, Masarykův pohár, Technické praktikum, Sportovní hry, Individuální logopedická péče

Závěr

Během roku budeme nadále vycházet z poznatků studie KÚ MSK na téma „Míra výskytu vybraných rizikových aktivit, impulzivita a hraní digitálních her u žáků druhého stupně základního vzdělávání na Masarykově ZŠ a MŠ, Seifertova 601, Bohumín“, do jejíž realizace se naše škola zapojila.

O plnění programu metodik prevence průběžně informuje vedení školy, ostatní pedagogické pracovníky a zákonné zástupce žáků. Na konci školního roku proběhne vyhodnocení preventivního programu, po analýze výskytu řešených případů rizikového chování žáků ve škole bude vypracována závěrečná zpráva. Bude proveden monitoring výskytu jednotlivých případů rizikového chování žáků naší školy. Výsledky vyhodnocení budou základem k přípravě preventivního programu pro následující školní rok.